



VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

**BYLOJE DĖL UAB „BALTIJOS ALIEJUS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2016-03-17 Nr.12R-33

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus Felikso Petrausko (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, išnagrinėjo bylą pagal Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - Tarnyba) 2015-11-12 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 69RĮP-40 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Baltijos aliejus“ (įmonės kodas 1111782728, adresas – Kareivių g. 19-170, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2015-11-16 gavo Tarnybos 2015-11-16 raštu Nr. 69D1-(69.5)-1357 persiustą Protokolą dėl UAB „Baltijos aliejus“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba protokole nustatė, kad UAB „Baltijos aliejus“, reklamuojant maisto produktus: „Alyvuogių aliejus“, „Kukurūzų aliejus“, „Rapsų aliejus“, „Saulėgrąžų aliejus“, „Sojų aliejus“, „Žemės riešutų aliejus“, užsimenama ir nurodoma apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Tarnyba protokole nustatė, kad minėta reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.oilio.lt, iki 2015-10-14. Protokole tiksliai reklamos sklaidos pradžios data nenustatyta.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Baltijos aliejus“ reklamuodamas maisto produktą:

1) „**Alyvuogių aliejus**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Alyvuogių aliejaus savybės: mažina širdies ligų riziką, <...>.“

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Tai produktas su gilia medicinine ir net magiška istorija.“

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Alyvuogių aliejaus savybės: <...> reguliuoja cholesterolio kiekį kraujyje, <...>.“

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Alyvuogių aliejaus savybės: <...> mažina kraujo spaudimą, mažina kraujo krešumą, <...>, pagerina virškinimą.“

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Alyvuogių išspaudų aliejus yra <...> praturtintas vitaminais E ir A, <...>“.

-kurie nurodo ypatingas produkto savybes, kai tokiomis savybėmis pasižymi visi panašūs gaminiai:

„Alyvuogių išspaudų aliejus yra be cholesterolio <...>“.

2) „**Kukurūzų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Kukurūzų aliejus skatina normalią endokrininės sistemos veiklą, ypač lytinių liaukų, hipofizės, skydliaukės ir antinksčių.“, „Stiprina raumenis ir imuninę sistemą.“, „Rekomenduojama naudoti dietų metu, kadangi teigiamai veikia žarnyno darbą ir medžiagų apykaitą, stiprina kraujagysles.“...[Kukurūzų aliejus] pelnytai užtarnavo kovotojo su laisvaisiais radikalais vardą.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Vienas iš svarbiausių šio aliejaus privalumų – didelis vitamino E kiekis, <...>“, „Kukurūzų aliejuje gausu žmogaus organizmui reikalingų mineralinių medžiagų, kalio, druskų, fosforo, kalcio, magnio.“, „Jame yra vertingų polinesočiųjų riebalų rūgščių omega-3 ir omega-6.“.

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„[kukurūzų aliejuje] <...> 10 kartų daugiau nei alyvuogių aliejuje.“.

3) „**Rapsų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, kurios atlieka svarbų vaidmenį riebalų apykaitos reguliavime, mažinant cholesterolio lygį, <...>“.

-kurie yra leistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą, bet netiksliai išversti ir panaudoti:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, kurios atlieka svarbų vaidmenį riebalų apykaitos reguliavime, mažinant cholesterolio lygį, <...>“.

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, <...>“.

4) „**Saulėgražų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi :

„Beta-karotinas <...> atsako už organizmo augimą ir regėjimą“, „Beta-sisterinas – apsaugo nuo cholesterolio absorbcijos virškinamajame trakte“, „Linolo rūgštis <...> taip pat didina <...> imunitetą.“

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:
„Linolo rūgštis <...> didina <...> imunitetą.“.

-kurie yra leistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą, bet netiksliai išversti ir panaudoti:

„Linolo rūgštis (vitaminas F) – reguliuoja riebalų apykaitą ir cholesterolio lygį kraujyje, <...>“.

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„<...> palyginus su kitais augaliniais aliejais yra maistingesnis ir lengviau įsisavinamas.“,
„Saulėgrąžų aliejuje vitamino E kiekis 12 kartų didesnis nei alyvuogių aliejuje.“

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Vitamino E kiekis sudaro nuo 440 iki 1520 mg./kg.“, „Saulėgrąžų aliejuje yra: Beta-karotinas <...>, Beta-sisterinas <...>, Linolo rūgštis (vitaminas F) <...>“, „Beta-karotinas – vitamino A šaltinis, <...>“.

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Naudingos aliejaus medžiagos normalizuoja cholesterolio apykaitą.“

5) „Sojų aliejus“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Takoferolis padeda kovoti su stresais, mažina širdies kraujagyslių susirgimo riziką“, „Sojų aliejaus sudėtyje <...> nemažai linolo rūgšties, stabdančios vėžio ląstelių augimą.“

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Sojų aliejaus sudėtyje yra rekordinis kiekis vitamino E (takoferolio)“, „Sojų aliejus lenkia kitus augalinius aliejus mikroelementų kiekiu savo sudėtyje (daugiau negu 30), turi gyvybiškai reikalingų riebiųjų rūgščių, tarp kurių nemažai linolo rūgšties, <...>“.

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„Tas pats kiekis saulėgrąžų aliejaus turi tik 67 mg, takoferolio, o alyvuogių aliejus – 13 mg.“

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Reguliarus sojų aliejaus vartojimas mažina cholesterolio kiekį kraujyje, gerina medžiagų apykaitą, stiprina imuninę sistemą.“, „Atstato apsaugines ir drėgmę sulaikančias odos savybes lėtindamas odos senėjimo procesus.“

6) „Žemės riešutų aliejus“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą, bei teiginius, kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Žemės riešutai – augaliniai baltymai, kuriuose gausu grupių A, D, E ir B1, B2, PP vitaminų, folio rūgšties, kuri skatina ląstelių augimą ir atsinaujinimą, taip pat daug mikro elementų (kalio, magnio, kalcio, fosforo, geležies, cinko, vario, jodo, kobalto ir kt.), o taip pat kitų teigiamai veikiančių

organizmo nervų, širdies kraujagyslių, virškinimo bei imunines sistemas medžiagų (betainas, fitosterolai, fosfolipidai, polifenoliai ir kt.)“.

Tarnyba Protokole nustatė, kad šalia aukščiau minimų maisto produktų aprašymų naudojant teiginius apie sveikatingumą nepateikiamas teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Baltijos aliejus“ pateikė informaciją, kuri neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a dalies, 7 straipsnio, 8 straipsnio 1 dalies, 9 straipsnio 1 dalies, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 14 straipsnio 1 dalies a punkto ir 2 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies a ir c punktų, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktų reikalavimų, ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Tarnyba protokole nurodė, kad bendrovė nepateikė jokių aukščiau protokole minimų maisto produktų sudėtyje esančių medžiagų buvimą patvirtinančių dokumentų. Reklama skleista internetinėje svetainėje www.oilio.lt 2015-10-14 pašalinta.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Baltijos aliejus“ padarė pažeidimą pripažino tik iš dalies, bendradarbiavo, teikė prašomus dokumentus. Bendrovė sužinojusi, kad reklama neatitinka teisės aktų reikalavimų, ėmėsi priemonių jos skleidimo sustabdymui, pašalinimui ir operatyviai ėmėsi reikiamų veiksmų.

UAB „Baltijos aliejus“ 2015-10-14 Tarnybai pateiktame rašte nurodė, kad visa netinkamai naudota informacija apie aliejaus rūšių maistingumą, sveikatingumą bei kita informacija, galinti suklaidinti vartotoją, iki šių metų spalio 14 dienos internetinėje svetainėje www.oilio.lt buvo panaikinta.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši

veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, UAB „Baltijos aliejus“ maisto produktų „Alyvuogių aliejus“, „Kukurūzų aliejus“, „Rapsų aliejus“, „Saulėgrąžų aliejus“, „Sojų aliejus“, „Žemės riešutų aliejus“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.oilio.lt, yra susijusi su UAB „Baltijos aliejus“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto produktus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Baltijos aliejus“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Baltijos aliejus“ skleista maisto produktų „Alyvuogių aliejus“, „Kukurūzų aliejus“, „Rapsų aliejus“, „Saulėgrąžų aliejus“, „Sojų aliejus“, „Žemės riešutų aliejus“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.oilio.lt, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs UAB „Baltijos aliejus“ minėtų maisto produktų reklamas, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto produktai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Baltijos aliejus“ reklamuodamas maisto produktus:

1) „**Alyvuogių aliejus**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Alyvuogių aliejaus savybės: mažina širdies ligų riziką, <...>.“

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Tai produktas su gilia medicinine ir net magiška istorija.“

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Alyvuogių aliejaus savybės: <...> reguliuoja cholesterolio kiekį kraujyje, <...>.“

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Alyvuogių aliejaus savybės: <...> mažina kraujo spaudimą, mažina kraujo krešumą, <...>, pagerina virškinimą.“

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Alyvuogių išspaudų aliejus yra <...> praturtintas vitaminais E ir A, <...>“.

-kurie nurodo ypatingas produkto savybes, kai tokiomis savybėmis pasižymi visi panašūs gaminiai:

„Alyvuogių išspaudų aliejus yra be cholesterolio <...>“.

7) „**Kukurūzų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Kukurūzų aliejus skatina normalią endokrininės sistemos veiklą, ypač lytinių liaukų, hipofizės, skydliaukės ir antinksčių.“, „Stiprina raumenis ir imuninę sistemą.“, „Rekomenduojama naudoti dietų metu, kadangi teigiamai veikia žarnyno darbą ir medžiagų apykaitą, stiprina kraujagysles.“...[Kukurūzų aliejus] pelnytai užtarnavo kovotojo su laisvaisiais radikalais vardą.“

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Vienas iš svarbiausių šio aliejaus privalumų – didelis vitamino E kiekis, <...>“, „Kukurūzų aliejuje gausu žmogaus organizmui reikalingų mineralinių medžiagų, kalio, druskų, fosforo, kalcio, magnio.“, „Jame yra vertingų polinesočiųjų riebalų rūgščių omega-3 ir omega-6.“

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„[kukurūzų aliejuje] <...> 10 kartų daugiau nei alyvuogių aliejuje.“

8) „**Rapsų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, kurios atlieka svarbų vaidmenį riebalų apykaitos reguliavime, mažinant cholesterolio lygį, <...>.“

-kurie yra leistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą, bet netiksliai išversti ir panaudoti:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, kurios atlieka svarbų vaidmenį riebalų apykaitos reguliavime, mažinant cholesterolio lygį, <...>.“

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Rapsų aliejaus sudėtyje gausu mononesočiųjų riebiųjų rūgščių, <...>“.

9) „**Saulėgrąžų aliejus**“ naudojo teiginius:

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi :

„Beta-karotinas <...> atsako už organizmo augimą ir regėjimą“, „Beta-sisterinas – apsaugo nuo cholesterolio absorbcijos virškinamajame trakte“, „Linolo rūgštis <...> taip pat didina <...> imunitetą.“

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą:
„Linolo rūgštis <...> didina <...> imunitetą.“

-kurie yra leistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą, bet netiksliai išversti ir panaudoti:

„Linolo rūgštis (vitaminas F) – reguliuoja riebalų apykaitą ir cholesterolio lygį kraujyje, <...>“.

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„<...> palyginus su kitais augaliniais aliejais yra maistingesnis ir lengviau įsisavinamas.“,
„Saulėgrąžų aliejuje vitamino E kiekis 12 kartų didesnis nei alyvuogių aliejuje.“

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas:

„Vitamino E kiekis sudaro nuo 440 iki 1520 mg./kg.“, „Saulėgrąžų aliejuje yra: Beta-karotinas <...>, Beta-sisterinas <...>, Linolo rūgštis (vitaminas F) <...>“, „Beta-karotinas – vitamino A šaltinis, <...>“.

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkrečiau teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą /koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Naudingos aliejaus medžiagos normalizuoja cholesterolio apykaitą.“

10) „Sojų aliejus“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes:

„Takoferolis padeda kovoti su stresais, mažina širdies kraujagyslių susirgimo riziką“, „Sojų aliejaus sudėtyje <...> nemažai linolo rūgšties, stabdančios vėžio ląstelių augimą.“

-kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui:

„Sojų aliejaus sudėtyje yra rekordinis kiekis vitamino E (takoferolio)“, „Sojų aliejus lenkia kitus augalinius aliejus mikroelementų kiekiu savo sudėtyje (daugiau negu 30), turi gyvybiškai reikalingų riebiųjų rūgščių, tarp kurių nemažai linolo rūgšties, <...>“.

-kuriais lyginami skirtingų arba tos pačios kategorijos maisto produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai:

„Tas pats kiekis saulėgrąžų aliejaus turi tik 67 mg, takoferolio, o alyvuogių aliejus – 13 mg.“

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto ir saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Reguliarus sojų aliejaus vartojimas mažina cholesterolio kiekį kraujyje, gerina medžiagų apykaitą, stiprina imuninę sistemą“, „Atstato apsaugines ir drėgmę sulaikančias odos savybes lėtinamas odos senėjimo procesus.“

11) „Žemės riešutų aliejus“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai savijautai, nepateikiant konkrečiau teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą, bei teiginius, kurie nurodo ypatingas išskirtines maisto produkto savybes, kurių galimai jis neturi dėl ko vartotojas gali būti klaidinamas, ir kurie neatitiko 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr.

1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. Lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p. 36) priede išvardytų sąlygų maistingumo teiginių naudojimui: „Žemės riešutai – augaliniai baltymai, kuriuose gausu grupių A, D, E ir B1, B2, PP vitaminų, folio rūgšties, kuri skatina ląstelių augimą ir atsinaujinimą, taip pat daug mikro elementų (kalio, magnio, kalcio, fosforo, geležies, cinko, vario, jodo, kobalto ir kt.), o taip pat kitų teigiamai veikiančių organizmo nervų, širdies kraujagyslių, virškinimo bei imunines sistemas medžiagų (betainas, fitosterolai, fosfolipidai, polifenoliai ir kt.)“.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Baltijos aliejus“ internetiniame tinklalapyje www.oilio.lt pateikiama informacija apie minėtus maisto papildus ir maisto produktus, galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui. Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamose pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Baltijos aliejus“ reklamuojamus maisto produktus „Alyvuogių aliejus“, „Kukurūzų aliejus“, „Rapsų aliejus“, „Saulėgrąžų aliejus“, „Sojų aliejus“, „Žemės riešutų aliejus“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Baltijos aliejus“ minėti maisto produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Baltijos aliejus“, reklamuodamas minėtus maisto produktus, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo UAB „Baltijos aliejus“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl UAB „Baltijos aliejus“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos aliejus“ teisės aktus pažeidžiančią reklamą skleidė apie 6 maisto produktus. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklama galėjo būti aktuali itin plačiam asmenų ratui. Be to, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė ir į tai, jog maisto produkto „Sojų aliejus“ reklamoje naudojo teiginį (nemažai linolo rūgšties,

stabdančios vėžio ląstelių augimą.“), galintį turėti įtakos vėžinių susirgimų turintiems asmenims, kurie yra labiau emociškai pažeidžiami bei gali jautriau vertinti skleidžiamą su vėžiniais susirgimais susijusią informaciją.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos aliejus“ minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklamos buvo skleidžiamos interneto tinklalapyje www.oilio.lt, taigi pasiekiamos ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, pažymi, kad Protokole nenustatytas reklamos sklaidos laikotarpis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Baltijos aliejus“ nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos sklaidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė į tai, kad UAB „Baltijos aliejus“ 2015-01-08 Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos nutarimu Nr. 12R-5 UAB „Baltijos aliejus“ pritaikyta ekonominė sankcija). už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7, n u t a r i a.

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Baltijos aliejus“ 2500 (dviejų tūkstančių penkių šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas